

СДРУЖЕНИЕ
ЗА СПОДЕЛЕНО
УЧЕНЕ

Годишен доклад 2025

Приобщаващо образование
Споделено учене
Общност

Съдържание

- 01 Кой сме ние
- 02 2025 година накратко
- 03 Каузата ни: Зелен образователен център Стъргел
- 04 Европейски корпус за солидарност
- 05 Жени лидери на иновации / EMPOWER
- 06 INSPIRE: Тихото лидерство
- 07 Образователна екообщност Горна Малина
- 08 Други инициативи и общностен живот
- 09 Партньорства
- 10 Какво научихме през 2025
- 11 Поглед напред
- 12 Благодарим

Кои сме ние

Сдружение за споделено учене ЕЛА работи за качествено, приобщаващо и човешко образование. В центъра на нашата работа са децата, учителите, семействата и общностите, които всеки ден изграждат средата, в която едно дете расте, учи, греши, пита, търси подкрепа и открива своето място.

Нашата мисия

През 2025 година продължихме да развиваме дългогодишната си кауза: училището да бъде не само място за преподаване, а пространство за принадлежност, сигурност и развитие. Работихме с училища, детски градини, местна власт, граждански организации, университетски преподаватели, психолози, артисти, доброволци, родители и млади хора.

За нас приобщаването не е отделна дейност. То е начин на работа. То се случва в класната стая, в двора на старо училище, в арт галерия, във ферма, в общностен център, в разговор между учители, в мобилна психологическа подкрепа, в доброволческа акция, в детска изложба, в радиопредаване, в снимка, чрез която дете казва нещо, за което още няма думи.

2025 беше година, в която много нишки от нашата работа се свързаха в по-голяма картина: образование, психично здраве, превенция на насилието, доброволчество, развитие на селските общности, зелено учене, изкуство, партньорства и грижа за местата, в които децата живеят.

2025 година накратко

Основни направления:

- продължихме развитието на **Зеления образователен център в село Стъргел**
- за трета поредна година реализирахме дейности по **програма „Европейски корпус за солидарност“**
- приключихме проекта **„Жени лидери на иновации в селските общини и региони“ / EMPOWER**
- започнахме проекта **„Тихото лидерство: партньорства за устойчиво детство“** по INSPIRE
- проведохме петото издание на **„Дни на приобщаването“**, този път изцяло в община Горна Малина
- разширихме **Образователна екообщност Горна Малина** като модел за партньорство между училища, граждански организации, културни пространства и местна власт
- продължихме да **подкрепяме училищата** чрез обучения, работа по случай, менторство, създаване на ресурси и общностни събития
- поддържахме **Софийския дом на ЕЛА** като място за срещи, обучения, събития и подкрепяща общност

300+

деца в
Дни на приобщаването

30

събития в
12 населени места

150

доброволци

2025 година накратко

В числа годината изглежда така:

- **над 300 деца** участваха в Дни на приобщаването
- **12 събития** се проведоха в 4 населени места в община Горна Малина
- **3 училища** участваха активно в общностните дейности: СУ Христо Ботев - Горна Малина, СУ Св. св. Кирил и Методий - Априлово и Международно училище Космос - Осойца
- **1 детска изложба** събра творбите и пътищата на децата
- **3 училища и 1 детска градина** се включиха в проекта Тихото лидерство
- мобилен екип от психолози извърши **3 интервенции работа** по случай в образователни институции в община Горна Малина
- **8 млади доброволци** от различни държави живяха и работиха в Стъргел
- **Образователна екообщност Горна Малина** беше представена на международен форум за социални иновации в Софийския университет

Зад тези числа стоят реални срещи:

- деца, които за първи път влизат в галерия;
- ученици, които откриват, че могат да бъдат полезни с ръцете си;
- учители, които търсят нови начини да разпознават психично страдание;
- доброволци, които съживяват стара училищна сграда;
- местни хора, които отварят фермите, центровете и историите си за децата.

Зелен образователен център Стъргел

КАУЗАТА НИ

Зеленият образователен център в село Стъргел е една от най-видимите ни каузи през последните години. Той е стара училищна сграда, която постепенно се превръща в място за учене, доброволчество, срещи, работа с деца, зелено образование и общностен живот. За нас Стъргел не е просто ремонтен проект.

Той е отговор на въпроса какво може да се случи с изоставените образователни пространства, когато към тях се подходи с грижа, постоянство и въображение.

През 2025 година центърът продължи да се развива благодарение на доброволци, партньори, дарители и приятели.

Вярваме, че едно старо училище може отново да стане място за учене — не непременно в традиционния смисъл, а като пространство за преживяване, работа в екип, връзка с природата и общност.

Стъргел като място за доброволчество

През лятото в Стъргел започна нов доброволчески сезон. Млади хора от различни държави пристигнаха в селото, за да живеят и работят заедно по възстановяването на старата училищна сграда.

Първите им задачи бяха свързани с почистване на двора, създаване на място за огън, малки ремонти и подготовка на пространството за бъдещи детски лагери и образователни дейности.

Седмица след седмица сградата започна да се усеща различно. Доброволците разчистваха, местеха материали, подреждаха, готвеха заедно, опознаваха селото и постепенно се превръщаха в част от неговия ритъм. Този процес е важен не само за физическото подобрене на мястото, но и за създаването на международна общност около каузата.

Доброволството в Стъргел е учене чрез участие. Младите хора не идват като външни наблюдатели, а като хора, които допринасят с труд, идеи, култура, език и присъствие. За тях това е среща с българско село, с кауза, с работа в екип и с конкретна промяна, която може да се види и докосне.

03 Пермакултурна градина и зелено образование

През 2025 година започнахме и важна подготовка за бъдещата **пермакултурна градина** в двора на центъра. Нашият приятел Иван Иванов представи детайлен пермакултурен проект, разработван в рамките на обучение в Орегонския университет в САЩ.

Проектът предвижда разнообразни решения за увеличаване на биоразнообразието: водна площ, полинаторски цветни лехи, горска градина с няколко етажа растителност и площ за производство на зелена маса за наторяване.

Така дворът на центъра постепенно може да се превърне в жива учебна среда, в която децата и младите хора да учат за почва, вода, растения, храна, грижа и устойчивост не само чрез разговор, а чрез реално участие.

Тази посока е естествено продължение на мисията на Стъргел. Зеленото образование не е добавка към образованието, а начин децата да разберат връзките между себе си, другите хора и средата, в която живеят.

През годината Зеленият образователен център беше домакин и на дейности с ученици в рамките на „Дни на приобщаването“. Ученици от община Горна Малина гостуваха в центъра, участваха в екипни задачи, бизнес симулации и дейности, които им дадоха възможност да мислят, създават и представят идеи заедно.

Един от най-запомнящите се моменти беше идеята на ученически екип за соларни къщички за бездомни животни.

Такива моменти показват защо работата извън класната стая е толкова важна. Когато децата получат пространство да измислят, да спорят, да представят и да бъдат чути, те често надхвърлят очакванията ни.

Стъргел остава място, в което казваме на децата едно просто, но важно нещо: вярвайте си повече!

Европейски корпус за солидарност

ТРЕТА ПОРЕДНА ГОДИНА

За трета поредна година Сдружение ЕЛА е домакин на международни доброволци по програма Европейски корпус за солидарност. Младежите от различни европейски държави се включват в ежедневните дейности на организацията и допринасят за развитието на общността.

Дейности на доброволците:

- Подкрепа в образователни дейности с деца
- Работа в Зелен център Стържел
- Организиране на общностни събития
- Межкултурен обмен и неформално образование

Жени лидери на иновации в селските общини и региони

ПРОЕКТ EMPOWER

Проектът EMPOWER подкрепя жени от селските общини да бъдат двигатели на иновации и промяна в своите региони. През 2025 година проектът беше успешно завършен с редица значими резултати.

Дни на приобщаването

Инициативата обедини общности около идеята за приобщаващо образование. Проведохме серия от събития, които свързаха учители, родители и местни лидери в споделено пространство за учене и обмен на опит.

Детска изложба

пЪТ / пЪТЕКА

Изложбата представи творби на деца, вдъхновени от пътя на ученето и откривателството.

INSPIRE: Тихото лидерство

ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ И ПРЕВЕНЦИЯ

Проектът “Тихото лидерство - партньорства за устойчиво детство” е насочен към превенция на насилието и подкрепа на психичното здраве в училище. Чрез обучения, менторство и общностни дейности, проектът изгражда капацитет за разпознаване и справяне с предизвикателствата на ежедневието.

Обучение за учители

Проведохме обучения за учители по психосоциална устойчивост и ранно разпознаване на признаци на дистрес при децата. Учителите получиха практически инструменти за подкрепа на учениците в трудни ситуации.

Посланици без тормоз

Ученическа програма, в която младежи стават активни застъпници срещу тормоза в училище. Посланиците преминаха обучение и реализираха кампании сред връстниците си за по-безопасна училищна среда.

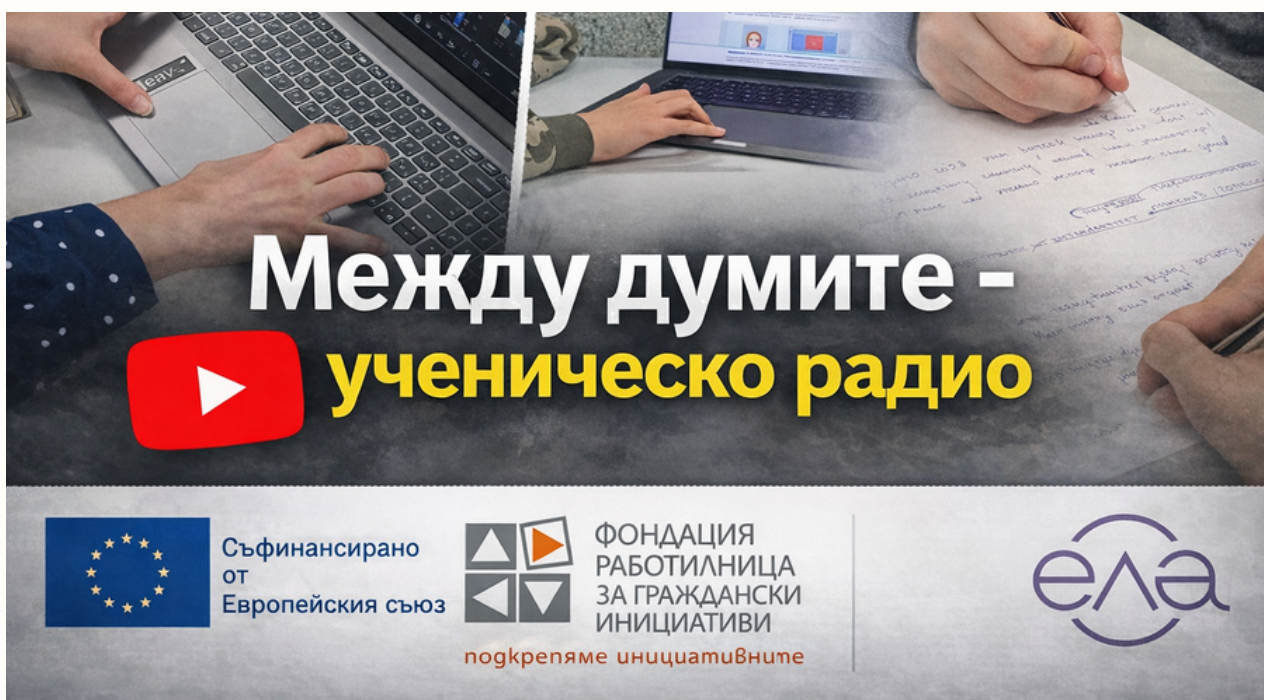
Мобилен екип по психично здраве

Екип от психолози работи директно с трите училища и детската градина на територията на Община Горна Малина по конкретни случаи на деца в риск. Навременната външна подкрепа показва, че може да промени хода на нещата за децата и семействата.

Фотография и емоционално осъзнаване

Програма, използваща фотографията като инструмент за емоционална грамотност. Децата изследваха чувствата си чрез обектива и споделяха истории, които иначе остават неизказани.

Между думите – когато децата говорят, възрастните започват да слушат

През годината създадохме 10 епизода на детския подкаст „Между думите“, в който ученици от Горна Малина, Априлово и Осойца избираха темите, подготвяха въпросите и водеха разговори за всичко, което ги вълнува – свободата, тормоза, изкуствения интелект, бъдещето, мечтите и живота в училище.

Подкастът се превърна в пространство, в което децата развиват увереност да говорят, да задават въпроси и да изграждат собствена позиция по важни обществени теми.

Всички епизоди са достъпни в YouTube канала „Между думите“:
<https://www.youtube.com/@mezhdudumite>

Образователна екообщност Горна Малина

ПАРТНЬОРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ

Образователната екообщност Горна Малина обединява училища, детски градини, неправителствени организации и местна власт в обща визия за качествено и приобщаващо образование в региона. През 2025 година екообщността продължи да се развива като модел за сътрудничество между различни институции и организации, работещи с деца и младежи.

В рамките на екообщността се реализираха съвместни образователни инициативи, обмен на добри практики и взаимна подкрепа между участниците. Партньорството включва 3 училища и 1 детска градина от община Горна Малина, както и местни организации и активни граждани.

Международно представяне

Екообщност Горна Малина беше представена на международен форум в Софийски университет, където моделът на регионално партньорство за образование привлече вниманието на изследователи и практики от цяла Европа. Представянето потвърди, че подходът на ЕЛА за изграждане на местни образователни екосистеми е иновативен и приложим в различни контексти.

През 2025 година Сдружение ЕЛА реализира редица допълнителни инициативи, които допринесоха за развитието на общността и подкрепиха образователната ни мисия.

Онлайн курсове и обучения

Проведохме серия от онлайн обучения за учители и образователни специалисти, насочени към иновативни методи на преподаване и приобщаващо образование.

STEAM обучение

Организирахме STEAM работилници за деца, съчетаващи наука, технологии, инженерство, изкуство и математика в практически и забавни дейности.

Позиция срещу насилието

ЕЛА зае ясна публична позиция срещу насилието над деца и младежи, като подкрепи национални кампании и инициативи за закрила на детето.

Софийският дом на ЕЛА

Нашето пространство в София продължи да функционира като общностен хъб за срещи, обучения, работни сесии и събития, свързани с образованието и младежката работа.

Дарителски инициативи

Организирахме кампании за набиране на средства и дарения на книги, материали и оборудване за училищата и детските градини, с които работим.

Партньорства

ЗАЕДНО ПРАВИМ ПОВЕЧЕ

През 2025 година работихме в партньорство с множество институции и организации, които споделят нашата визия за качествено и приобщаващо образование:

Образователни институции:

СУ "Христо Ботев" - с. Горна Малина

СУ "Св. св. Кирил и Методий" - с. Априлово

ЧСУ "Космос" - с. Осойца

ДГ "Вяра, Надежда, Любовь" - с. Горна Малина

Местна власт и институции:

Община Горна Малина

Местна комисия за борба с противообществените прояви

Местни организации:

Арт център Вихрони

Фондация "Повея"

Общностен център Негушево

Международни партньори:

Европейски корпус за солидарност

Erasmus+ програма

Академични партньори:

Софийски университет "Св. Климент Охридски"

Орегонски университет (САЩ)

Дарители и подкрепящи:

Доброволци от България и чужбина

Местни граждани и семейства

Корпоративни дарители

Какво научихме през 2025

УРОЦИ И ПРОЗРЕНИЯ

През 2025 година натрупахме ценен опит, който ще ни води напред. Ето петте най-важни урока:

1. Децата учат най-добре чрез реални преживявания

Когато ученето излезе от класната стая и се случи в градината, в общността или сред природата, децата се ангажират по-дълбоко и запомнят по-трайно. Практическото учене не е лукс - то е необходимост.

2. Училищата имат нужда от подкрепа в трудните случаи

Учителите и директорите често се сблъскват с предизвикателства, за които нямат достатъчно ресурси - деца в риск, семейни кризи, поведенчески трудности. Мобилният екип по психично здраве показва, че навременната външна подкрепа може да промени хода на нещата.

3. Психичното здраве е неразделна част от образованието

Не можем да очакваме децата да учат добре, ако не се чувстват добре. Програмите за емоционална грамотност и превенция на тормоза не са допълнение - те са основа на качествено образование.

4. Селските общности имат силен образователен потенциал

Малките населени места не са образователна периферия. Когато има воля, партньорство и ресурси, те могат да бъдат лаборатории за иновации в образованието.

5. Доброволчеството трансформира и местата, и хората

Международните и местните доброволци не просто помагат - те променят средата, създават нови връзки и вдъхновяват общността да вярва в собствените си сили.

Поглед напред

ПЛАНОВЕ ЗА 2026

Гледаме напред с увереност и ясна визия. Ето какво планираме за следващата година:

Зелен образователен център Стърсел

Продължаваме развитието на центъра като пространство за учене сред природата. Планираме разширяване на пермакултурната градина, изграждане на нови образователни зони на открито и привличане на повече училищни групи за практическо учене.

INSPIRE: Тихото лидерство

Разширяваме програмата за психично здраве и превенция на насилието. Целим да обхванем повече училища и да институционализираме модела на мобилен екип за подкрепа.

Програмата "Посланици без тормоз" ще се развие в устойчив ученически модел.

Екообщност Горна Малина

Укрепваме регионалния модел на образователно партньорство.

Планираме съвместни обучения за учители, споделени ресурси между училищата и нови форми на сътрудничество с местната власт.

Дни на приобщаването

Институционализираме формата като ежегоден цикъл от събития, свързващи образование, изкуство и общностен живот в селските райони. Целим "Дни на приобщаването" да станат разпознаваем модел за включващо образование.

Нови ресурси и обучения

Създаваме нови образователни материали и методически ресурси за учители, базирани на натрупания опит. Планираме обучения за педагози от цялата страна.

Благодарим

С ПРИЗНАТЕЛНОСТ

Тази година беше възможна благодарение на всички, които вярват в силата на образованието и общността.

Благодарим на **децата** - за любопитството, смелостта и доверието, с които ни срещат всеки ден.

Благодарим на **учителите и директорите** - за отвореността, за готовността да опитват нови подходи и за грижата, която влагат отвъд учебната програма.

Благодарим на **родителите** - за подкрепата, за въпросите и за партньорството в отглеждането на уверени и съпричастни деца.

Благодарим на **доброволците** - от България и от цял свят - за ръцете, идеите и сърцата, които вложиха в Стъргел и в нашите общности.

Благодарим на **партньорите ни** - организации, институции и хора, които споделят визията ни и работят заедно с нас.

Благодарим на **дарителите** - за доверието и за ресурсите, които правят мечтите осъществими.

И благодарим на **общността** - на всеки, който отвори врата, подаде ръка или просто каза "Вярвам в това, което правите."

Заедно продължаваме напред!

Фотоакценти от годината

